

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.
Kéziratok nem adatköz vissza.

KÖZÉRDEK

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félre 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.
Nyilttér sora 15 kr.

Tünetek közéletünkben

Aki közpályán kíván működni, annak el kell készülnie mindenféle kellemetlenségre, amit az emberi természet ezer meg ezerféle változatoságban ki tud találni. Az irigység, hatalomvágy, bosszúérzet végtelen fokozatokban és változatoságban tűnnek fel az életben, melyek elől nem ment meg semmi, sem ész, sem az érdekek, legioja, sem az önfeláldozás. A hatalom, a dicsőség, a szerencse különböző kedvezései, a boldogság, szóval bármi földi jó sohasem lehet el az árny bizonyos foka nélkül, amit szeretetre méltó jó embereink vetnek reánk.

Nos hát ezeket mindenki tudja és — fájdalom — érzi is. És mégis kevesebb azok száma, kik egykedvűen veszik a személyük és cselekedeteik elleni támadásokat, mint azoké, kiknek keserűséget, sőt szenvedést okoz. Azt mondják, hogy ki kell állani a közélet minden emberének a kritika kemény tűpróbáját; igaz, helyes, hiszen az alapos kritika s a kellő ellenőrzés alkotmányos jog és kötelesség, mely soha sem válik a tisztességes, buzgó tisztviselőnek, sem bármi más pályán működőnek hátrányára, a közügy pedig sok esetben csak nyer általa. És a kritika tekintetében éppen úgy nem kicsinyeljük laikusnak felvilágosítást kívánó kérdését, mint a szakember részletes és beható vizsgálatát, csak két körülmény tűnjék ki mindkettő érdeklődéséből: a közügy igaz szeretete és a minden áron való személyeskedéstől ment indulat.

A közelebbi időkben legalább is sajátosság magatartást tanúsítanak némelyek vármegyénk és városunk bizottságai és tisztviselői ellenében.

Hírlapokban, feladásokban egy sereg vádat dobznak felszínre, s mikor kérdőre vonja az em-

ber egyiket—másikat, azt nyeri feleletül, hogy az ő fellépésük pusztán elvi jelentőségű s távol áll minden sértő szándéktól. A támadások azonban folyton ismétlődnek, még pedig ugyan- csak sértő gyanúsításokkal és minden alapos cáfolat dacára, egy egyházközségi nagy bizottsági tag választásnál nyert véletlen siker az „elv“ óriási győzelmének jelezte, mely „elv“-ről azonban előzetesen a közönség mit sem tudott, csak azt látja, azt hallja, hogy az egyes tisztviselők eljárása, magatartása folytonos ráfogásokkal gyanúsítás tárgyává tétetik igazi célul az tüzetvén ki, hogy egyik másik eltávolíttassék helyéről.

No hát ez talán mégis több és egyéb is mint elveknek akadémiai alapon való fejtegetése, ez ugyan csak vaskos és semmit nem tekintő megrohanása azon férfiaknak, kik megyénk s városunk közéletében tettek a közügynek annyi szolgálatot a mennyit az adott viszonyok között legjobb meggyőződésük szerint tehetett, minden téren munkálva a szükséges intézmények megalkotását, fejlesztését, a józan előre törekvést, s mindazt a jóakaratra támogatása s közreműködése által, a társadalmi közbéke erőszakos felforgatása nélkül. S mit látunk napról napra a tulajdonon? Mire mutathatnak, a mit reformatori működésüknek köszönhetne a közélet? vagy talán a mindent romlással fenyegető gyűlölködést, a lábra kapott törzsalakodást, a könnyen elármítható társadalmi rétegek mesterségesen dédelgetett kapzsiságát sult galamb után sovargását tekintik az ébredés, az öntevékenység a várvavárt jobb kor azon örvendétes tüneteinek, melyek létrehozásáért belátással bíró önértékes férfiaknak küzdeni érdemes? Ily alapra akarják építeni, ilyen támogatásnak akarják köszönni egyéni emelkedésüket?

Vajjon saját szakmájuk nem nyújtana-e sokkal hálásabb teret az áldásos működésre, hol köz-elismerés, és dicsőség jutalmazná fáradozásait?

Fontos téma. Elmélkedjenek felette! Meg-érdemli.

Torday Grail Erzsébet előadása.

(November 28.)

Kis városunk színház terme rég az ideje nem zárt falai közé oly válogatott közönséget, mint november 28-án, midőn hely szüke miatt, karzatuk is megváltoztatva rendesen nem nagyon igéző arcát, a mennyiben hevenyészett padsorait a terem földszintjén már helyet nem kapott előkelő közönség foglalta el. A theologusok dal-karának szabatos megnyitó éneke elhangozván, mosolygó arczal jelent meg a fiatal művésznő a színen s megállva a szavaló asztalka mellett megindulástól némileg elfogott hangon mondott mélyen érzett köszönetet azon közönségnek, mely rokonszenvével s bátorító tapsaival jutalmazta első kísérleteit s ösztönzésül szolgált későbbi határozott irányu behatott tanulmányaira. Aztán megkezdte a műsorába felvett költészeti remek elszavalását azzal a kellemes lágyasú hanggal, mely annyira alkalmas a legkülönbözőbb érzelmek finomabb árnyalatainak kiszínzésére, azzal a művészi tappintattal, mely a hangulatok sokféleségében mindenütt szigorúan megtartja a kellő korlátokat s nem csap át üres szenvedésbe vagy bántó túlzásba és szertelenségbe. Az utolsó részletekig kidolgozott szavai, az élénk játéku arc, villogó fekete szemek s alkalmas gestus által segítve oly plasztikailag domborítja ki a költeményt, hogy a közönség az egész cselekvényt maga előtt lefolyni látja. Élénk s értelmes előadása oly szépséget tár fel, melyek mellett százszor is gondatlanul menünk el, anélkül, hogy csak sejtettük volna létezésüket. Gondoljon csak vissza a tisztelt olvasó a műsor két legigénytelenebbnek látszó számára „Hetem vagyunk“ és „Arany Lacinak“, ki ne mosolygott volna, mikor ekét verset a műsoron látta? s ki ne örülne, hogy ezeket művésznőnk magyarító ajkairól hallotta s szemei előtt eljátszva látta? A felhangzó tapsok arról győzték meg,

TÁRCA.

A kosztadóné.

Irta Zilahy Agnes.

Egy januári délutánon apró, szitáló eső hullt, hullt szakadatlanul. Varrógép mellett barna szemű, piros ajku, magas termetű s elegáns kinézetű nő ült; mélyen elgondolkozva tekintett ki az ablak alatt sárga, dagadt hullámmokkal bömpölygő folyóra. A gép állt, a kéz pihent, a nő szomorú arcán egymást váltották fel a különböző kifejezések.

A zugó folyóról észébe jutott, milyen utja volt gyermekkorában az édes anyjával; egy óriássá nőtt kis folyó hidján mint vágatott át a négy ló által vont kocsi és visszaemlékezett, oh! hogyan szakadt le a jármű alatt a hid éppen a szilárd földre esés előtt. Őtet az erős zökkenés kidobta messze, a puha fővényre, édes anyját pedig bele a mély folyóba. A pusztá ki oláh faluban nem volt egy lélek sem közel, a ki megmenthette volna. Észébe jutott a balsorsnak ezután következő hosszú sorozata; ragyogó szépsége dacára (mely már hervadóban, melyről akkor ő maga tudott legkevésbé) szerencsétlenül kiűtött házassága, a mi csak azért történt hamar és válogatás nélkül, mert egy egészen árva leány, ha vagyona van is, örökké csak hanyódik. Aztán elsuhantak emlékezetében a korhely, kártyás férj mellett eltöltött gyermekes, tapasztalatlan évek, a vendégek számára örökké nyílt háztartás, a sok magasztalás a pompás konyháért, a kellemes hangulatért, a nyájasságtól olvadozó pohárköszöntők a sikerült mulatságra. És most mennyire érezte elhagyatottságát, kisfiával együtt a titkon érzett szükség körmé között vergődve.

Az ajtón kopogtak. A nő megrázkózott és gondolatából felébredve, bebecsajtá a jövevényt. Egy inasgyerek volt az, jó csomag varni való kezyüt hozott és egy pár tucat elrontott készet is, igazítani valót, a mester, a gyáros üzenetével.

Asszonyom, mondá, azt üzenté Fekete János ur, hogy máskor jobban varrja meg a kezyüket, mert ha még egyszer úgy lesznek megcsinálva, több munkát nem fog adni soha. Inkább elküldi a kezyüket Sziléziába, ott úgy is olcsóbban és jobban megcsinálják azok a rászorult szegény népek; azt is üzenté a gazdám, hogy ő nem ad ilyen rosszul elkészített pár kezytű varrásért 10 krt, mert Sziléziában megvarják neki jó párját 6 krt.

— De fin, mit tegyek most ezekkel a kész kezytűkkel? Én nem látam semmi hibát bennök; az istenért, mit csináljak velök, mit üzent az ur?

— Hát azt, hogy tessék mindgyikről lefejtetni a szegőbört a gomblyukaknál és csinálja meg valamennyin a lyukakat, mert ez a gomblyuk nem arra való, hogy még pénzt is adjon érettek.

— Oh istenem, hisz ez fél munkája a kezytűnek, mert azt nem lehet géppel készíteni. Vajjon mikor lesznek készen velem?

— Én kérem nem tehetek róla, az ur így parancsolt és tetszik tudni, hogy az ur milyen szigorú.

— Tudom, tudom.

— Mit mondjak, mikor lesz megigazítva? mert azt üzenté a mester, hogy e munka sietős.

— Mondja meg fiacskám, hogy meg lesz holnap estére.

Ezzel távozott a kezytűsiuas, hagyván maga után mélységes kétségbeesést.

— Mert te, óh ifjú nő vagy ifjú gavallér, ki e kezytűnek párját fizeted egy osztrák forinttal és pár hatossal, te, aki bírálgatva veszed meg a kezytűt és könnyelmű

gondtalansággal viseled, honnét tudnád azt, hány könyccsepp hullt arra a színes horgolt selyemcifrázatra, hany fenyegetéstől zugott a szegény varróné feje ha ferdén találta varni az ujak közötti kis betéteket, vagy nagy sietőségében gyöngén erősítette meg a gomblyukakat. Honnét tudnád te azt, hogy 6 krajcártól 10 krajcárig fizetik párjának varrását, beleszámítva a hozzá szükséges hajsza-lyékony selyemfonalat is.

„... Hiszen így is, ha igyekszik egy jóvaló varró-nő, reggel hat órától, este tíz óráig lehetséges tíz párt megvarrni; nem elég ez egy más munkára képtelen uri asszonyságnak? No, az igaz, hogy a szem nem bírja ki sok évig, de a meddig bírja (egy négy-öt évig) mégis csak jó kereset az. Így beszélt Fekete János ur, a gyáros, ki 40 szerencsétlen páriának adott kenyéret(?)

Gyakran mikor a tömegbe összegyűjtött munkát, a kiszabott kezytűket ládászámra küldte el Sziléziába varrni, ilyenkor munkáért esdekelné elmentek hozzá a varró-nők, Fekete János nadrága zsebébe dugott kézzel, cifra arany-sárgás, ezüstbortos pongyola sapkával a fején, sétált fityörészve le s fel boltjában s csak amugy félvállról odaszólt a munkásnők felé:

— Nincs munka, most menjenek sétálni; három négy napig nem is lesz munka; jól fog esni kegyeteknek egy kis séta! És ezzel hátat fordított, jelezve, hogy a kihaltatásnak vége; — a 3 helyet 5 napi munka nem kapás terhe alatt, — ki mert volna tehát tovább is fecsegni?

Margitot is ide, e műhelybe vetette végzete, dolgozott is reggeltől késő éjjelig és ki tudja meddig dolgozott volna ha a szemévilága el nem homályosodik. De egy híres szemorvos azt mondta, pihenés kell a szemének, mert különben egy pár év alatt nem fog látni semmit.

Horá forduljon, miből éljen, mit dolgozzon, miképen nevelje kis fiát? mindig csak e lesújtó gondolatok gyötörték a gép sebes hajtása közben.

hogyan e kellemes meglepetésnek rajtuk kívül még so-
 voltak részesei. „Szülőföldem“ Petőfiének e kiváló szép-
 ségű költeménye szépen, érzelmesen, meghatóan volt elő-
 adva, ép így „Ágostha kisasszony“, „Éji látogatás“ és
 „Ha volna kis madár“ és a többi valamennyi. Hogy
 ezeket kiemeljük azért van, mert a mai est reánk azt a
 benyomást tette, hogy Tordai Ersei kisasszony ked-
 vélyénél, hangterjedelménél s egész egyéniségével fogva
 kiválóan oly költemények szavalására van hivatva, melyek-
 ben az ártatlan naiv gyermek gondolkozásmód, a tréfás
 hangulat vagy a fájó bánatos érzelmek vannak mesterleg
 feldolgozva. Örömmel s megérdemelt tapsal fogadta a
 közönség, hogy a művész felkérés folytán a „madár
 hangok“-at és a „pusztai találkozás“-t német nyelven is
 elszavalta, miből meggyőződhetett, hogy a művész zen-
 zetes hangja német nyelven is ép oly szépen érvényesül,
 mint magyarul s hogy ép oly tehetséges műfőit mint
 szavaló. Fogadjuk köszönetünket a nyújtott ritka művel-
 zetért. Kísérje szerencse és siker a nehéz úttörő pá-
 lyán, melyre komoly elszántsággal s férfinek is dí-
 szére való bátorsággal lépett. A nehézségek leküzdésére
 merítsen erőt azon tudatból, hogy minden a külföldön el-
 nyert újabb babérral egyuttal a magyar névnek, a magyar
 geniusnak nyeri meg az eddig elzárkózott szíveket s így
 hazájának tesz elismerésre méltó szolgálatot.

(a+b.)

Levelezés.

Abrudbánya, 1891. nov. 25.

(Dr. Szuchy Béla és a „Magyar olvasó kör“.)

Dr. Szuchy plébános ur, az „Abrudbánya és vi-
 déke szerkesztője, semmiképp nem fér el tőlünk, abrud-
 bányai „Magyar olvasó kör“-től, szálka vagyunk szemé-
 ben; egy-kettő, ismét belénk köt.

Alig három hónapja, hogy az „Ellenzék“-ben a ma-
 gyar olvasó körnek tagjait holmi „elégületlenek-
 nek“ nevezte s a körnek akkori elnökét Molnár Albert
 ev. ref. lelkészt mindenféle ráfogásokkal kiszebbítette, is-
 tentelenül meghurcolta, „élő halottnak“ nyilvánította s
 hogy csakugyan azá legyen, elővette a már nála művé-
 szeté vált insinuatiót s hogy a szegény ref. pap még ma
 sem él halott, nem az ezt szívéből ohajtó s minden
 erejéből elősegítő törekvő dr. Szuchy plébános ur fele-
 baráti szeretetén s istenfélő keresztény érzelmein mult, de
 köszönhető Püspöke igazság érzetének s éles látásának,
 melylyel a szitán rögtön átpillantott s azonnal meglátta
 az ott settenkedő Mephistot.

A mióta az „Abrudbánya és vidéke“ című hetilap
 megindított s annak szerkesztőségét dr. Szuchy ragadta
 magához, újból meg újból neki ront lapjában a magyar
 olvasó körnek, a miért ez nem hajlandó önként beol-
 vadni s nem engedni magát erőszakkal sem betarthatni a
 közelebbről alakult abrudbányai „Casinó“-ba.

Lapjának 10-ik számában azzal gunyolja körünket,
 hogy csak 12 tagból áll s hogy Heidler Vencel vendég-
 lősnél — Dr. ur szerint — „bormérésében“ (hát az ök

casinójuk nincs-e kecskében?) bérelt helyiséget s ez
 által mintegy iszákosnak akarván körünket feltüntetni:
 azzal gyanúsítja azt mintha nem akarna, vagy nem tudna
 a társadalomhoz alkalmazkodni s csak dachból zárkozni-
 el az abrudbányai casinótól s végül azzal akar elijesztetni,
 hogy felhívja a polgármestert, hogy a magyar olvasó kör-
 nek fennállását hatalmával fogva akadályozza meg, vagy
 a mint Dr. mondja: a társadalmi összhangot minden ki-
 sértéstől megóvja.

És még ezzel sem éri be dr. Szuchy ur, hanem
 lapja 17-ik számában körünket már „kétes című“ casinó-
 nak nevezi, a mely csak a város összhangjának megzava-
 rására alakult s ujjal felhívja az elnök polgármestert,
 hogy nem lehetne-e valamit tenni ez izolált szellemű ca-
 sino megszüntetésére. Itt tén az erőszakot érti Dr. ur?

Ennyi méltatlan sértetést és kihívást többé szó-
 nélkül hagyni, eltűnni nem lehet. Azért kénszerítve
 érezzük magunkat a dr. Szuchy plébános gunyjával, gya-
 nusításával és terroristicus fenyegetésével szembe-szállni,
 hogy a mennyire lehet röviden megvilágítsuk a dolgok
 állását s a Dr. ur nagy hangú frázissait a maguk érté-
 kére leszállítsuk.

Legelőször is határozottan ki kell jelentenünk, hogy
 olvasó körünk ily előzmények után az abrudbányai casinó-
 bába, sem önként, sem polgármesteri erőszakolásra — a
 mivel dr. Szuchy ur fenyeget — nem olvad, nem lép
 be és pedig nem azért, mintha körünk első szülöttség,
 jogát nem tudná feláldozni, vagy nem akarna a társad-
 almi igényekhez alkalmazkodni, hanem főleg azért nem,
 mert egyfelől nem hisz állandóságában — a multnak ta-
 pasztalatain okulva — annak a nagy garral hirdetett ca-
 sinónak, másfelől meg, mert nem látja — nem hiszi bé-
 kes megférhetését abban.

Avagy itélje meg a mélyen tisztelt olvasó közönség
 hogy egy értelmes, önzértes s személyes szabadságát
 becsülő egyén, vagy társulat, mint a milyennek magát
 olvasó körünk méltán tarthatja, beléphet, avagy beolvad-
 hat-e önmegalázás s ön magamagát neveltségessé télt
 nélkül egy olyan casinóba, melyből már előre guny, el-
 lenséges indulat s polgármesteri korbáccsal való fenye-
 getés harsog elébe, melyből már előre biztosan következ-
 tetethet arra, hogy mikép fog fogadtatni, hogy milyen ba-
 rátságos szeretetben részesülhet s hogy mikép fogna ma-
 gát abban a cultur-egyletben találni? Bizton hisszük, hogy
 az itélet miként nem lesz hizelgő a casinóra, úgy nem
 lesz kárhoztató körünknek elhatározására nézve sem.

De hát mit is nyerhetne, vagy vesztené — a dr.
 Szuchy által dicsőített „előkelőségek“ által megalakított
 nagy casinó az által, ha még 12 „iszákos“ ember abba
 belépne, vagy kimarad? semmit! Azért tehát hagyjon
 bennünket „magyar olvasó kör“-t dr. Szuchy plébános
 saját utunkon békében a kirak, miként mi sem hábor-
 gatjuk s eddig sen háborgattuk őket cultur törekvéseikben.
 Azt is felhagyatja a keresztény szeretettől szinte
 megpukánkozó dr. Szuchy plébános, ugyan nem valami ki-
 magasló, de elég vaskos membruma a socialitás Jesusnak,
 hogy magyar olvasó körünk csak 12 tagból áll. Az igaz
 tisztelt olvasó közönség, hogy ez idő szerint csak 12 va-

gyunk, de ennek oka nem más, mint a dr. Szuchy ur
 cikkéből is kiolvasható saját szerű pressió és terrorizmus,
 ez apasztotta le ennyire tagjainknak számát. Osoda-e, ha
 ily körülmények közt a gyengébbek könnyen eltántorod-
 tak s csak a régi gárda hű tagjai maradtak együtt tán-
 toríthatatlanul, de azért e gárda nem desperál, mert tudja,
 hogy meg fog erősödni megint, mert az az erőszakoskodás,
 mely a nagy casinónak dr. Szuchy által hirdedett
 programjából kéri, fogja szolgáltatni körünknek megint a
 tulnyomó contingenset.

De hát azért, mert kevesen vagyunk még existál-
 nunk sem szabad? ez valóban csak dr. Szuchy urhoz
 méltó felfogás. Alkotmányos államunkban a kis társasá-
 goknak ép úgy joguk van élni, működni, mint a na-
 gyoknak. Csak kormányilag megerősített alapszabályaik
 legyenek. Nekünk pedig ez meg van. Szeretnők látni,
 hogy az erre Szuchy ur által provokált polgármester ur,
 miként fog bennünket „magyar olvasó kör“-t szétesztetni?
 Mi attól birtokunkban a kormányilag megerősített alap-
 szabályokkal, legkevésbé sem félhetünk.

Hogy dr. Szuchy ur „kétes című“ casinónak nevezi
 olvasó körünket s mégis elismeri, hogy vannak benne
 műveltenek is, ezt az ő túl magas röptű lelki művelt-
 ségének tartjuk, a mivel azt a célt, a mit elérni gondol,
 nem hogy közelebb hozná, hanem a messzi távol ho-
 mályába taszítja.

Szeretnők megkérdezni dr. Szuchytól, hogy ugyan,
 mivel zavarjuk mi a város összhangját? Aval-e, hogy vá-
 rakozó állást foglalunk el s nem állunk be a mostani ál-
 lapotokkal annyira kielégített, azonban szerintünk csak el-
 ámitott polgárok sorába, hanem várjuk a nagy garral hir-
 detett tettek keresztülvitelét s csak azután sorakozunk a
 dicsőhymnust zengők jól berendezett táboraiba.

Szeretnők azt is megkérdezni, hogy kiket tart mű-
 velt emberekknek? s ezekkel szemben mivel indokolhatja
 hogy őket kétes című casinóba járattja? De elhagyjuk,
 mert úgy is hosszúra nyúlt már levelünk.

Még csak arra kérjük és figyelemztetjük dr. Szuchy
 urat, hogy hagyjon békét a mi magyar olvasó körünknek,
 hiszen mi sem bántjuk az ő casinóját s ha csakugyan
 minden áron boldogítani akarja városunkat, seperjen a ma-
 guk ajtaja előtt, van ott elég eligazítani, tisztítani való,
 a mit jó lesz addig elintézni, a míg az elámitottak szeme
 fel nem nyílik.

Szebeni Ferenc,

ügyvéd, az abrudbányai magyar olvasó
 és társalgó körnek elnöke.

VEGYES HIREK.

— **Novák Ferenc** kir. tanácsos, Gyulafehérvár
 polgármestere névnapi alkalmából számos ovatióban ré-
 szesült tisztelői részéről. Vizonzásul fényes banquet
 rendezett f. hó 3-án este a Hungária disztermében,
 melyre mintegy 90-en voltak hivatalosok. Sajnáljuk, hogy
 lapunk szűk tere nem engedti a részletesebb referendát,
 melyet pedig az igen kellemesen lefolyt est igen megér-
 demelt, de azt az egyet ki kell emelnünk, hogy Novák
 Ferenc az ezutal is tapasztalt közbecsülést teljesen kiér-
 demeltvárosának tett szolgálataival.

— **Megyei bizottsági taggá** megválasztottak: Al-
 vinczen Bendeck Károly, Marosújvárt: Kosztka Vilmos;
 Abrudbányán: Zanathy Gábor és dr. Szuchy Béla; Vin-
 gárdon: Bendeck Gábor.

— **Állandó választmányi ülés.** A december hó
 19-én tartandó rendkívüli közgyűlés tárgyaitak előkészíté-
 tése végett az állandó választmány f. hó 8-án d. e. 10
 óraker gyűlést tart. — 19-én a verespataki fősolgabírói
 és esetleg egy solgabírói állás is be fog tölteni választ-
 ás utján.

— **Alsófehérmegyei történelmi, régészeti és
 természettudományi társulat** f. hó 4-én tartotta meg
 Gyulafehérvárt évi közgyűlését. Czató János kir. taná-
 cesos alispán elnökölte alatt. A város haz nagytermében
 nemcsak a tagok, hanem igen szép hölgyközönség gyűlt
 egybe, mely érdeklődéssel hallgatta az elnöki beszédet,
 melyben a tudós alispán vizonzásul köszönetét fejeztet
 ki a tapasztalt buzgalomért, ugyszintén Kóródy Péter
 theol. tanár igen tartalmas és szépen előadott litkári je-
 lentését és különösen Veszely Károly cz. prépost plébá-
 nos felolvasását, mely Gyulafehérvárak a XVI. és XVII.
 századbeli multjából eleven színekkel festett epizódokat
 sorolt fel. A gyűjtemények szépen szaporodtak, különö-
 sen dr. Cseray Béla gym. tanár bámulatos tevékenysé-
 get fejtett ki, melynek legszebb eredményét a nagyszerű
 rajnai fürdő romjainak napfényre hozatala képezi. Végül az
 üresedésbe jött választmányi taghelyek töltettek be, mire
 elnöklő alispán köszönet szavakkal zárta be a gyűlést, dr.
 Tódor József kanonok alelnök pedig az alispánnak a tár-
 sulat iránti buzgalmat méltányolta ékes szavakkal.

— **Bucusi. Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur!** Gyors
 elutazásom következtében nem járhatok el ohajom szerint,
 hogy mielőtt hosszú utamra Közép America Hondurasba
 elindulok, bucsut vegyek személyesen szülőföldemen lakó
 jó barátaim, jó ismerőseimről, kik hozzám jó indulattal
 viseltették s kiket a távolság ki nem fog szívemből tö-
 rülni. Kérem azért a mélyen tisztelt Szerkesztő urat mélt-
 óztatásuk becses lapjában közzé tenni bucsúndvözeletem

(Vége köv.)

Megint kopogtak az ajton és belépett egy tisztos
 koru és jó kinézésű uri ember. Margit örvendezve állt fel
 s kezét nyujtvá, elébe lépett.

— Elég jó, de csak kicsiben, barátom. A helybeli
 Híradó szerkesztője azt üzente, hogy ha kegyed minden
 héten ir egy helyi érdekű, de érdekes tárcát, azonnal
 közli, darabját 2 forintjával fizetve.

— Ah! hiszen ez valódi szerencsés hír!

— Igen, kezdetnek elég, jó ez is; ne csüggedjen, majd
 fog még jobban is menni. A mult alkalommal megjelent
 cikkekéskéje valódi viharos tetszést aratott minden felé.
 Az Orosz-féle cukrászdában két napig egyébről nem be-
 széltek, sőt a kaszinóban is tetszésre talált. Persze min-
 denki azt hitte, hogy férjfi írja; de azt kegyed nem
 bánja ugy-e?

— Dehogyan bánom, csak irhassak többet, kivált ha
 még díjaznak is, hiszen az egész diadal! Köszönöm a
 jószágát ügyvéd ur, sajnálom, hogy sohasem fogom visszoo-
 nozhatni.

— Nem is kell; nem sokat ér biz ez a szívesség
 De a fivére emlékeért, aki igaz jóskarom volt, szeretnék
 sokkal többet is tenni.

— Köszönöm, ennyi is igen jól esik nekem.

— De kedves Margit, magának irni kéne a köz-
 ponti lapokban hátha némi sikert aratna: ott mégis csak
 jobban díjaznak. Nem képzeled, milyen jól esnék nekem
 ha kegyed nem a varrógéppel keresné meg kenyerét!

— Ugyan ügyvéd ur, mit is gondolt? hiszen az
 lehetetlen, hogy én magyar irodalmi munkával keresett
 pénzéből tarthassam fenn magam és kis fiamat.

— Hiszen olyat alig lehet remélni, én jól tudom,
 de magának, Margit, van valami kis tehetsége a tárcá-
 írshoz, az látszik már ezekből a helyi lapok számára
 megirt apró dolgozatokból is. Próbálja meg s irjon valami
 jó, általános érdekű cikket s küldje fel a fővárosba vala-
 melyik esőrendű újsághoz.

kifejezés
 lékel.
 szül. E u
 —
 város haz
 rend ez
 lépőjegy
 gyek elő
 dásében.
 el a ren
 senyuel
 seny mü
 Dalk ö
 rájának
 hangszer
 zér (1.
 hold vilá
 be jön
 Samutól,
 T.) Drá
 mos né
 becsület
 hangszer
 Gyöng
 kar tagja
 Ferencz
 Ferencz
 Farnó
 Lajos
 —
 ruházása
 Györg
 drb., M
 müt; b
 Vad a d
 dor on
 bert ip
 mük és
 jüleg a
 gélyező
 jezést.
 Farka
 —
 könyve
 lap tárc
 közlemé
 főitlent
 a Magya
 utca 9. s
 1 frt 20
 Magyar
 Zilahy A

Szuchy ur
terrorizmus,
Csoda-e, ha
eltántorod-
együtt tán-
mert tudja,
erőszkosko-
tal hirdett
mek megint a

még existál-
zuchy urhoz
kis társasá-
mint a na-
lapszabályaik
eretnők látni,
gármester ur,
szétszólatni?
rősített alap-

inónak nevezi
annak benne
lelki művelt-
lézni gondol,
zi távol ho-

hogy ugyan,
e, hogy vá-
a mostani ál-
tünk csak el-
gy garral hir-
sorsakozunk a

ket tart mű-
indokolhatja
De elhagyjuk,

dr. Szuchy
ó körütné,
ha csakugyan
operjen ama-
ttini való, a
tottak szeme
rene,
magyar olvasó
elnöke.

Gyulafehérvár
ovatióban ré-
es banquetet
díszteremben,
náljuk, hogy
ob referendát,
igen megér-
hogy Novák
eljessen kiér-

asztattak: Al-
ztká Vilmos;
y Béla; Vin-

december hó-
nak előkészí-
án d. e. 10
főszolgabírói
tetni válasz-

régészeti és
tartotta meg
os kir. taná-
nagytermében
zónság gyűlt
ki beszédet,
etét fejezett
óródy Péter
t litkári je-
épost plébá-
I. és XVII.
episodákat
ak, különö-
tevékenység-
a nagyszerű
zi. Végül az
ek be, mire
gyűlést, dr.
ának a tár-
akkal.

Ur! Gyors
ajom szerint,
Hondurasba
ldemen lakó
ő indulattal
ívemből tö-
ztó urat mélt-
ndóvöltem

kifejezését. Maradok a távoiban is a legszivesebb em-
lékkel. Kiváló tisztelettel Ebergényi Elemérné
szül. Emmanuel Ida.

A nagy-nyedi dalkör f. hó 12-én, a régi
városház nagytermében jó tékony célú mulatságot
rendez. A tiszta jövedelmet a sétatár-alapra adja. Be-
lépőjegy ára 80 kr.; iskolák növendékeinek 40 kr. Je-
gyek előre válthatók Wokál János ur könyvkereske-
désében. Felülízüteket a jelzett célra köszönettel fogad
el a rendezőség. A mulatság fél-nyolc órákor, hangver-
senyvel kezdődik. Hangverseny után tánc. A hangver-
seny műsora: 1) Dalünnepe Erkel Sándortól, éneklő a
Dalkör. 2) Siciliana, Mascagni „Paraszt becsület“ ope-
rájának nyitányából (szöveg-t ford. V. F.), éneklő, vonós
hangszer kísérettel, Girsik Gyula ur. 3) Népdal fű-
zér (1. „A toronyban delet harangoznak.“ 2. „Füldik a
hold világ“ tenor-solo. dörgő karral. 3. „Édes anyám ha
be jön.“ 4. Csillag ragyog“) férfikarra átírva Borsai
Samutól, előadja a Dalkör. 4) Két év múlva. (Almási
T.) Drámai rögtönzet. Rendezi Krizmanits Vil-
mosné urnő. 5) Intermezzo sinfonico, Mascagni „Paraszt
becsület“ operájából, zongorára, harmoniumra s vonós
hangszerekre alkalmazva Borsaitól; előadják Török
Gyöngyike k. a., Borsai és a kollégiumi vonós zene-
kar tagjai. 6) A bilincs, Petőfi költeménye, zenésítve Gál
Ferencztől; előadja a Dalkör. 7. Angyalok dala Braga
Ferencztől. V. F. szövegével (ballada). Előadják: dr.
Farnos Árpádné urnő (sopran-solo). Uckstein
Lajos (hegedű) és Borsai (zongora).

Nyilvános nyugtázás. A szegény tanulóik fel-
ruházása céljából adományoztak: id. báró Kemény
György 10 drb., Müller Mihályné özv. özvegye 4
drb., Mórággyi Istvánné özv. özvegye 2 drb. ruhane-
müt; báró Splényi Henrichné özv. özvegye 3 frtot,
Vadadi Gergely Sándortól 2 forintot, Dárday Sán-
dor országgyűlési képviselő 5 forintot, Dunai Al-
bert iparos polgár 10 frtot. Midőn a jelzett ruhane-
müt és készpénz összegek átvételét nyugtázom, egyide-
jűleg a kegyes jöltevők részére szegény tanulóinkat se-
gélyező körünk nevében hálás köszönetemnek adok kife-
jezést. Nagy-Enyed, 1891. december 3. Szilágyi
Farkas, köri elnök.

Zilahy Ágnes „Valódi Magyar Szakács-
könyve“ melyről eddig a Nemzet és a Magyar-Hir-
lap tárcát, a Budapesti Hirlap másfél hasábos megleghang-
közleményt, s csaknem az összes vidéki magyar lapok
főléttlenül dícsérő közleményeket hoztak, megrendelhető
a Magyar Nép Lapja kiadóhivatalában Budapest, kishid-
utca 9. sz. alatt. A 360 oldalra terjedő vaskos kötet ára
1 frt 20 kr. — Megjegyzendő, hogy mindazok, kik a
Magyar Nők Lapjára egy félővre 3 frttal előfizetnek
Zilahy Ágnes könyvét ingyen kapják meg.

CSARNOK.

A pátrik.

Írta: Szabó Ferencz.

II.

— Természetes . . . ez én emberem cipész volt.
— Én telegraphos voltam.
— Az apját is ismerem az is a kaptafán mű-
vészkedett.

— Apám városi administrator volt.
— Nem emlékszem ilyen nevű administratorra.
— Megeshetik . . . olyan régen volt, hogy akkor
nem is élt, nem is élhetett kegyed.

— De azok a vonások . . . az az állandó fekete
keztü.

— Igen, azt hordtam, mert hát azzal a különféle
villanyos teleppel úgy bekentem a kezem, hogy a lemo-
sása több időt vett volna igénybe, mint a mennyt re-
pülni vágyó szívem megengedett — ezért viseltem fekete
keztüt . . . Egyébiránt a kegyed suszterének is szá-
bad volt ilyen hordani.

— Szint' ilyen okok mián.

— Persze, ha ugyan suszter volt . . . de hátha
nem jól emlékszik reá? mert hát mégis csak tudtam
volna valamit a felől, hogy ilyen közönséges vetélytársam
van s inkább felhagytam volna a tömjénezéssel, mintsem
telegraphos létemre, korpá közé elegyedtem volna.

E szavakkal Enyedi, alias Tóth József barátom büsz-
kén vetette ki a mellét s ráadásul reá is dobantott az
öklével, hogy méginkább meggyőzőn előbb feldicsért
emlékezetem hamis voltáról.

Most már megértettem a kétszeri döbbenet okát.
Enyedi ur attól félt, hogy visszaemlékezésem által olyan
valamit fogok felidézni a multból, mely derogálna a „mű-
vészek“. Ezért igyekezett idegen nevet adni magának
mert, hogy Kisnek hívják, határozottan tudom — nehogy
elárulhassam valakinek a nap alatt, miszerint hájdanan
nem annyira a szép találmányu villany-áram lüktető klap-
penein, mint inkább a kaptafákon ványolta fel az álmaid
s hogy nagyra hivatott lelket nem a cink által felvert
viz bugyborékaiba hűsítette le, hanem a más rendelte-

tésű „lucskoson“: nehogy kiröpítse a tőke mellől ideje
korán.

De ezzel magam is le voltam hűtve. Bosszankodás-
sal, uadorról fordultam el tőle. Ki kész volt megtagadni
multját, nevével együtt, csakhogy belophassa magát a
halhatatlanság aspiránsai közzé. Tán bizony azt hitte,
hogyha kesztyű nélkül, szurkosan, kezében a villanyos
billentyűk helyett szerszény kaptafát tartva jelen meg a
muzsák előtt, legott visszakergetik a tőke mellé . . .
Szegény nagyzó boldogtalan!

Igyekeztem a faképnél hagyni. De még sem áll-
hattam meg — hisz földim volt! — hogy bár rövid, ki-
mért hangon annyit ne mondjak neki:

— Látogasson meg, ha ideje engedi . . . itt s
ott lakom.

— Tisztelettem fogom tenni.

— Isten önnel.

— Alázatos szolgálja . . . örök hive . . . a mu-
zsák . . .

Már messze jártam, de még egyre hallottam, a
mint szorja utánam a különböző szerepekből kiragadott
mondásokat, egymásra hordva muzsákat, félisteneket, nap-
számosokat; eget, vihart földindulást, aszályt stb-it.

Jó szerenese, hogy nem tudtam megérteni.

Mánap beállított hozzám ujdontaj ruhába öltözve.
Még a cipője is új volt s tán más lábára is volt szabva,
mert kényelmetlenül érezte magát benne; folytonosan iz-
gett mozgott.

Arcán a virasztás, hangján a lumpolás nyoma lát-
szott, illetőleg érzett, melyre különben elegendő oka
volt, a tegnapi siker után.

Beléptekor hatalmasan meghajolt, mit a tökéletesült
művészet rovására írhattam volna, ha nem féltém volna,
nehéz feje földre buzza a megingott testet ujdontaj ka-
bátjával együtt, miért tán még a távol levő, bizonyos
okok mián otthon ülésre kárhoztatott hős szerelmes is
megharagudott volna. (Ugy emlékszem, hogy tegnap rajta
láttam ezt a rubát.)

Egy pár bő lében feleresztett mondóka, egy pár
kézszorítás, ráduplezött ölelés s Enyedi ur helyét foglalt
a kínált széken, lábait kinyujtva a szoba közepéig.

— No, ugyan szép vidékre vetemedett uraságod —
szolt hozzám, miután szakértő szemle alá vette szegényes
butorzatomat.

— Három napja, hogy benne vagyok, de még egy
magyar szót se hallottam. Hogy tudott itt maradni?

— Fájdalom, úgy van . . . Ugy jártam, mint a
szárnyaszegett golyó: ide repültem — ide hozott a szük-
ség, meg sok minden egyéb s itt aztán elnyesték a
szárnyam . . . protekció nélkül szárnyaszegett madár az
ember.

— Igaz — önöknel . . . de hál' az égnek, nálunk
nem így állnak a dolgok . . . hivatottság, ihlet, egy
adag költői hajlam — s meg van a protekció . . .
saját magunk reptjük magunkat.

— Lám, lám, önöket is eszerben hagyja hatalmas
protektoruk . . . Különböten nem kerütek volna ide, ilyen
siralmas viszonyok közé — válaszoltam félig-meddig bosz-
szankodva a párhuzamba állítás miatt.

— Bah! vetette fel Enyedi ur a fejét. Így beszél-
nek a dologhoz nem értők . . . Megbocsát, édes földim,
kegyed szintén csak laikus . . . A muzsa a lehető leg-
szeszélyesebb asszonyosság, a minőt csak látni lehet. A leg-
jobban szeretett, a legforróban csokolt szüptevojót teszi
ki a legtöbb megpróbáltatásnak . . . megtudni akarja az
állhatóságát . . . A kiben nincs igazi hivatás: elvész,
eikallódik, visszadöbbenve a nyomortól, más ügyemű föld-
ies akadályoktól . . . A másik, az igazi szerető tőr,
szenved — zugolódás nélkül; tőrön csokolja a kezét, mely
őt megsebezte, de ez aztán nem is lesz sokáig árva: sze-
retője meghozza számára az ohajtoit elismerést a babér-
ral együtt . . . Igen, igen, a mártyr-koszorúból lesz a
legszebb babér . . . Ilyen megpróbáltatás a mi itteni
életünk, édes földim; ezért nem esünk kétségbe, jól tudva,
hogy egykoron kacagni fogunk fölőtte . . . hahaha!

Ezen előlegezett kacagás alkalmával mind a két sor
fogát megmutatta. Szörnyű ritkás, fekete fogai voltak . . .
Lehet, hogy a természet tette ilyené, de az is lehet,
hogy nem sok örölni valójuk akadt a fent nevezett meg-
próbáltatás ideje alatt.

Nem volt mit válaszolnom; az Enyedi ur bátor ön-
érzete, muzsacsókos arca egészen lefegyverzett.

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

Gazdasági levél az Alföldről.

Pusztá-Bozító 1891. nov. 30.

Rengeteg hosszú a tavasz óta tartó, száraz idő, végre
a napokban megemberelte magát, áldásos eső hullván le
a szomjas talajra. Bizony szükség is volt erre. Porba
vetették el az őszi gabonát, sima, fekete volt hetegig a
határ mérőföldekre járó helyen seholsem gyönyörködhetett
a szem viruló zöld vetésben. De az utóbbi napok melege,

életre keltette az alvó csirát, szépen zöldelnek az őszi
vetések, ugyannyira, hogy most már nyugodtabban nézünk,
a termést illetőleg a jövőbe. Az őszi munkálatok elvégez-
tével és a szeszélyes változó idő beálltával, az állat állo-
mány is jászol mellé szorult. Egy kissé az igaz, hogy
korán; de a gazda ember nagyon alávan vetve a termé-
szet akaratainak, simulnia kell hozzá, ha akar, ha nem.

Az idei gazdasági év termését illetőleg e vidékről — hol
a gabona és takarmány neműek termelése dominál — azt
mondhatjuk, hogy jó közép termést értünk el, a mely
eredményt a termő talajnak jó — intenzív — megműve-
lésében kell határozottan keresnünk. Átlag termésünk
1891-ben következő volt:

Őszi buza	— 13.01 Htl.
Rozs	— 9.70 "
Árpa	— 21.00 "
Zab	— 32.70 "
Csöves kukurica	— 34.00 " (fele szemben 50%)
Tavaszi buza	— 10.00 "
Mohar mag	— 11.00 "

Takarmány neműek csak közepes termést adtak, né-
hol sil nyul sikerült a nagy szárazság folytán. Takar-
mány répa közép termést (150—180 m. m. holdanként)
adott, a reepeze csak vidékenként sikerült. Az idei őszi
repeze vetések jognak mondhatók, különösen a káposzta
repeze sikerült.

A már két év óta tartó; de különösen az idei magas
gabona árak (11 frtos buza m. m.) oda fejlesztették a
gazdasági termelés irányát, hogy ismét a gabona terme-
lés lépett az üzemben előtérbe; de nem oly általános-
ságban, mint a 80-as években midőn ez a takarmány
termelés rovására történt.

Bizonyos percentje a termő talajnak okvetlenül ta-
karmány termelésre fordítandó mert csak jó és tápdus
takarmányozással nevelhetünk jó igás és haszon állato-
kat; jó állapot állomány nélkül — még senki sem gazdál-
kodott haszonnal, ezt tartja az alföldi gazda és telyes
mértékben igazza is van neki. A téli napok beálltával a
gazda foglalatossága is szűkebb körbe szorul.

A gabona neműek rostálás és forgatása és keze-
lése van folyamatban; de főmunka az igás és gulyabeli
állatok téli takarmányozása.

A gazdatiszt, ha hatáskörébe tartozó külső munká-
latait elvégezte, a gazdasági számadások vezetése, vetés
tervezetek készítése a tavaszi vetést illetőleg, takarmányo-
zási számítások stb. elkészítésén munkálkodik, mert a
mai gazdasági viszonyok közepette csak az tud tény-
leges eredményeket felmutatni a ki re-
álisan és előre számít.

Fő elve az legyen a tanult gazdatisztnek, hogy az
elsajátított elméleti tudományát átvigye a praxis körébe,
alkalmazva ott, a hol az alkalmazható, a többi megtanítja
nekünk az élet: praxisa.

Székelyhidy Viktor,
gazdatiszt.

Felelős szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN

Kiadótulajdonos: WOKÁL JÁNOS.

HIRDETÉSEK

Fekete, fehér és színes selyemkelmék

métere 60 krtól 15 frt 65 krig, egyszerű és mintázott. — Ca.
240 különféle fajta és 2000 különböző színű, méter vagy vég
számra bérmentve küld, G. Henneberg es, és kir. udvari szál-
lító Zürichben, mintákat azonnal küld. „Levelekre Svájcba 10
kros bélyeg ragasztandó.“

Dr. Schneider Alfréd,

n. nyedi ev. luth. pap, tanítja a 2-3

német nyelvet

magán órákban olesó áron.

1891. évi 4571.

Arlejtési hirdetés.

A marosujvári és deésaknai kir. sóbánya hi-
vatalok számára 1892. évre szükségelt és beszer-
zendő alább felsorolt tárgyakra, ugymint:

I. Marosujvárra.

2000 hl. elegybuza, 1000 hl. törökbuza, 8000 kg.
faggyu-gyertya, 8000 kg. kőolaj I. o. amerikai,
6000 kg. ásvány kenő olaj I. o. amerikai, 1000

